

Reactie van LTO Vakgroep Melkveehouderij op consultatie AMvB Dierwaardige veehouderij

04-08-2025

Het ministerie van LVVN heeft de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Dierwaardige veehouderij gepubliceerd. LTO-vakgroep melkveehouderij onderschrijft het streven naar een dierwaardigere veehouderij, hetgeen we onlangs hebben bekrachtigd met de ondertekening van het Convenant Dierwaardige Veehouderij. De AMvB en het Convenant vormen een samenhangend pakket. LTO is ervan overtuigd is dat de échte weg naar succes beter én sneller via de vrijwillige route van het Convenant en routekaart loopt, vraaggestuurd en met stimulering.

In aanvulling op de reactie van LTO, waar wij bij aansluiten, heeft de vakgroep melkveehouderij een aantal aandachtspunten die hieronder zijn weergegeven.

De melkveehouderijsector werkt al jaren in samenwerking met zuivelpartijen onder de vlag van de Duurzame Zuivelketen aan verbetering van diergezondheid- en dierenwelzijn. Dit doen we in gezamenlijkheid en door aan te sluiten bij Welfare Quality wetgeving vanuit de EU. Zo heeft de keten de Koe-Monitor ontwikkeld en onderdeel gemaakt van de leveringsvoorwaarden en worden levensduur en Kalf-OK ingezet als doelsturingsinstrumenten. In beide gevallen wordt gebruik gemaakt van indicatoren die een indruk geven van dierenwelzijn op melkveebedrijven. Ook de EU gaat met behulp van indicatoren welzijn meetbaar maken. Welzijn wordt op deze manier zoveel mogelijk objectief benaderd. Maatregelen, zoals bijvoorbeeld het beschikbare vloeroppervlak, dragen weliswaar in meer of mindere mate bij, maar zeggen niets over de omgang met dieren, de gezondheid van dieren en het voorkomen van stress op melkveebedrijven, terwijl dit laatste allesbepalend is voor het welzijn.

Ook is een 'level playing field' van belang. Het streven naar meer dierenwelzijn moet gepaard gaan met eerlijke concurrentie, tenminste op EU niveau, of compensatie. Door Nederlandse producenten aan strengere voorwaarden te laten voldoen dan collega's in en buiten Europa ontstaat oneerlijke concurrentie die niet uit de markt terug te verdienen is. Ook moet het verlenen van vergunningen loskomen om eventuele verplichte aanpassingen te kunnen doen. Om de transitie haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar te maken is flankerend beleid noodzakelijk.

Integraliteit

Maatregelen op het gebied van dierenwelzijn kunnen effect hebben op andere doelen die voor de sector gelden. Zo heeft het vergroten van het oppervlak per dier effect op ammoniakemissies en kan een verbod op onthoornen leiden tot meer onveilige situaties.

Op pagina 3 van de toelichting staat: *'Er zijn allerlei actuele uitdagingen op het boerenland zoals het terugdringen van emissies, bijdragen aan natuur en biodiversiteit en het omgaan met klimaatverandering. Het voldoen aan de in deze AMvB gestelde regels vergt majeure aanpassingen van veehouders en die kosten tijd, zeker in een periode waarin veehouders met*

vele uitdagingen en veranderingen geconfronteerd worden. In deze AMvB wordt daar rekening mee gehouden.'

Ons is onduidelijk hoe daar rekening mee wordt gehouden. Voorgestelde normen tav vloeroppervlak en ligplaatsen hebben grote consequenties. Daarbij gaan de provincies ook over een aantal opgaven. Duidelijk moet zijn en worden dat een bedrijf niet altijd en overal het maximale kan doen, maar dat een middenweg gezocht zal moeten worden, en in bepaalde gebieden mogelijk een bepaalde opgave belangrijker is.

LTO roept het ministerie op om in de verdere uitwerking van de AMvB, in relatie met de afgesproken vervolgstappen bij het Convenant Dierwaardige Veehouderij, nadrukkelijk rekening te houden met de uitvoerbaarheid, het verdienvermogen van ondernemers en het belang van een gelijk Europees speelveld.

Diercategorieën

We constateren dat er voor runderen veel termen door elkaar worden gebruikt, maar vaak 'rundvee' wordt geschreven waar melkvee wordt bedoeld. Ook worden leeftijdscategorieën inconsequent toegepast. Hierdoor ontstaat verwarring over eisen. Wat ons betreft moet in de gehele AMvB en Nota van toelichting duidelijker worden aangegeven welke categorie het precies betreft.

Specificatie beschikbare oppervlakte

De voorgestelde AMvB stelt normen voor ruimte (vloer plus ligoppervlakte) van melkvee en bijbehorend jongvee.

Vanaf 2027:

Art 2.33 Individuele kalverhuisvesting 1,5 m2

Kalveren tot 14 dagen hebben behoefte aan rust en een droge, beschutte en tochtvrije plek om te kunnen rusten tussen de drinkbeurten door. De toegevoegde waarde van minimaal 1,5 m2 oppervlakte voor een kalf van 40-50 kg is beperkt. De eerstgenoemde voorwaarden zijn bepalend voor de gezondheid en welzijn van het jonge kalf. Dat maakt 1,5 m2 een niet doelmatige eis.

De invoering op korte termijn (in 2027) van deze maatregel heeft daarentegen wel economische gevolgen. De reguliere eenlingboxen zijn doorgaans kleiner dan 1,5m2 waardoor deze moeten worden vervangen, inclusief aanpassingen aan de ruimte waarin ze worden gehuisvest. De kapitaalsvernietiging is groot en de technisch en economisch niet afgeschreven eenlingboxen worden waarschijnlijk in het buitenland in gebruik genomen. Beter zou het zijn de 1,5m2 los te laten voor kalveren tot 14 dagen of eventueel op termijn gefaseerd in te voeren bij vervanging.

Vanaf 2030:

Art 2.32-3

Een kalf heeft de beschikking over 2m2

Art 2.46h-1,2

Jongvee > 6 maanden en < 8 maanden 2m2

Jongvee > 6 maanden en < 12 maanden 2,2 m2

Vanaf (afhankelijk van ontwikkelingen in EU) 2040

Art 2.46h-3

Melkveerund > 1 jr

9m2

De categorie melkveerund > 1 jaar behoort tot moment van kalven tot de categorie jongvee en moet als zodanig in de toepasselijke wet- en regelgeving worden beschouwd. Ook de Nota van Toelichting geeft aan dat de voorgestelde 9 m2 in art 2.46-3 melkgevende en droogstaande dieren betreft. De 9 m2 is gebaseerd op een EFSA aanbeveling gebaseerd op een literatuur studie icm expert-opinies. Daarbij wordt aangegeven dat de beschikbare data onvoldoende zijn om de aanbevelingen te ondersteunen. In de huidige MDV-regeling geldt een vloer- en ligoppervlak van 8 m2 per dier in ligboxstallen en 10 m2 in vrijloopstallen. Nieuwbouw(plannen) zijn, in elk geval voor MDV-stallen, op deze maatvoering gebaseerd. Harmonisatie naar 8m2 is daarom wenselijk, waarbij voldoende rekening wordt gehouden met afschrijvingstermijnen.

Thermoregulatie

Het voorzien in mogelijkheid tot thermoregulatie is bevorderlijk voor het welzijn van dieren. Rundvee heeft eerder last van hitte- dan van koudestress en is het meest comfortabel bij temperaturen rond 10 graden. Het voorzien in een constant klimaat voor dieren leidt tot meer opstallen. In de Routekaart en de AMvB wordt juist gestreefd naar het kunnen vertonen van graasgedrag als natuurlijke behoefte. Dat heeft als consequentie dat dieren, met name jongvee dat voor langere perioden op een veldkavel of natuurgebied wordt gehuisvest, bij hitte niet altijd de mogelijkheid heeft om zich aan te passen doordat onvoldoende schaduwmogelijkheid aanwezig is. De melkveehouderijsector is zich bewust van de consequenties van hittestress op melkproductie, ongeboren kalf en recent afgekalfde koe. In de routekaart wordt geëxperimenteerd met oplossingen. LTO-melkveehouderij pleit voor aansluiten bij deze experimenteerruimte omdat het handelingsperspectief beperkt is.

Bezettingsgraad

In artikel 2.46i wordt vanaf 2030 voor elke stal verplicht gesteld dat er een ligplek per koe beschikbaar is. Overbezetting kan echter een tijdelijke dan wel incidentele situatie zijn die binnen een afgebakende tijd wordt opgelost door bijvoorbeeld nieuwbouw. Zolang geen sprake is van structurele overbezetting, zou artikel 2.46i hiervoor ruimte moeten bieden. Daarnaast geldt dat wanneer een vergunning noodzakelijk is voor het aanpassen of uitbreiden van gebouwen, deze dan ook verkregen moeten kunnen worden.

Onthoornen

Het verbod op onthoornen is een forse ingreep in het kunnen huisvesten en managen van een kudde melkvee. Het aanhouden van dieren met hoorns past niet in de meeste huidige huisvestingsystemen op een voor mens en dier veilige manier. Regelmatige rangordebepalingen bij groepsovergangen en handelingen veroorzaken gevaarlijke situaties. Het fokken van hoornloos vee zal op termijn de meest logische oplossingsrichting zijn maar vergt voldoende tijd.

De trekkracht van Nederland in de internationale fokkerij om genetisch verantwoord naar hoornloosheid te ontwikkelen is te klein om al in 2040 voldoende genetische variatie icm hoornloosheid te realiseren. Het (sporadisch) voorkomen van kalveren mét hoorns na 2040 is daarom zeer wel mogelijk en daarin moet worden voorzien.